

H7 – Ternimaito

Ternimaidon kautta vastasyntyneet porsaat saavat elintärkeitä vasta-aineita ja energiaa.

Optimaalinen ternimaidon saanti:

1. Porsaat pääsevät utareelle.
2. Emakko on terve.
3. Emakolla on hyvä vastustuskyky.
4. Porsaat saavat tarpeeksi aikaa maidon juomiseen.
5. Porsaat pärjäävät omin voimin.
6. Porsaiden vastustuskyky riippuu tilan emakoiden ternimaidon herumisesta ja koostumuksesta.
7. Osapahnuemetyks: Jos isoimmat porsaat eristetään hetkeksi, pienet porsaat saavat rauhassa juoda tarpeeksi maitoa.

Kaikki porsaat saavat ternimaitoa

Ternimaidon tarjoaminen heikoille porsaille

- Ternimaitoa voi lypsää suoraan porsaan suuhun.
- Ternimaitoa voi antaa kulhossa. Lypsä ternimaitoa rauhalliselta emakolta, joka on juuri porsinut tai on porsimassa. Vaihtoehtoisesti voit antaa ternimaitoa heikoille porsaille myös esim. kertakäyttöruiskulla.

Riittämätön ternimaidon saanti:

- Porsaat siirretään emakolta pois liian aikaisin
- Pienimmistä porsaista ei huolehdi
- Emakko on sairas
- Emakkoa ei ole rokotettu oikein/ oikeana ajankohtana

Varmista että tämäkin porsas saa ternimaitoa

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Lisäkommentteja – Ternimaito

Ainoastaan ternimaito, joka tulee oman tilan emakoilta, suojaa porsaita juuri niiltä sairauksilta joita tilalla on.

1. Emakot erittävät ternimaitoa porsimisen aikana. Porsaat hakeutuvat utareelle saadakseen ternimaitoa. Porsaiden tulee olla vähintään 12 tuntia emakon kanssa saadakseen tarpeeksi ternimaitoa. Auta porsasta, jos se ei itse pysty menemään utareelle. Jos porsas ei pysty juomaan, lopeta se.
2. Sairaana emakon maidontuotanto on selvästi tervettä huonompi. Jos emakko on uupunut vaikean porsimisen jälkeen, tai jos emakko näyttää merkkejä M.M.A:sta (katso alla), arvioi onko parempi antaa porsaiden juoda ternimaitoa toiselta emakolta tai lypsää ternimaitoa toiselta emakolta, joka on juuri porsinut ja antaa porsaille. Katso H15 – Emakoiden sairaudet ja hoito
3. Jos emakko on rokotettu oikein, on sillä hyvä vastustuskyky sairauksille, joita voi löytyä tilalta. Ensikoiden vastustuskyky saattaa olla emakkoja heikompi, vaikka ne on rokotettu. Tämä voi näkyä esim. porsasripulina ensikoiden pahnueissa. Ensikoiden on itse altistuttava sairaudelle, tai saatava rokotus tautia vastaan vastustuskyvyn muodostumiseksi.
4. Tutkimukset osoittavat, että 6 tuntia porsimisesta yksittäisistä porsaista vain 70 % (2/3) on saanut tarpeeksi ternimaitoa. 12 tuntia porsimisesta luku on 95 %. Siksi on tärkeää antaa porsaiden olla vähintään 12 tuntia oman emonsa kanssa.

Jos pahnue on iso ja kaikilla porsaille ei ole mahdollisuutta saada ternimaitoa, tee osapahnueimetystä (kohta 7). Tämän jälkeen on myös mahdollista siirtää amma emakolle (H9- Amma) ensimmäisenä syntyneet porsaat, jotka ovat olleet riittävän pitkään emakon alla juomassa ternimaitoa. Tässä tapauksessa, sinun tulee kuitenkin tietää, mitkä porsaat ovat syntyneet ensin!

5. Riippumatta porsaan koosta, heikot porsaat eivät saa tarpeeksi ternimaitoa. Huomaa:
  - a. alipainoiset porsaat, erityisesti isoissa pahnueissa
  - b. kylmät porsaat (kylmä vaurioittaa porsaan suolistoa)
  - c. heikkoina syntyneet porsaat
  - d. Leviävät takajalat (sammakkoporsaat)
6. **Ternimaito:** optimaalinen koostumus vasta-aineita, sekä tiettyjä jälkeläisspesifejä kasvutekijöitä jotka voivat siirtyä emolta porsaille.

Lypsetty ternimaito (tuore tai pakastettu): Riittävä ternimaidon saanti on varmistettava (katso alla)

Toisen emakon ternimaito: Optimaalinen koostumus vasta-aineita

Lehmän ternimaito: sisältää vasta-aineita, mutta ei oikeanlaisia. Lehmänternimaitoa tulee käyttää vain energialisänä porsaille, jotka ovat saaneet jo riittävän annoksen ternimaitoa. Suojaa ohutsuolta, mutta ei tarjoa oikeanlaista immuunisuoja. Liian aikaisin annettaessa vaarantaa emakon ternimaidon oikeanlaisen imeytymisen ja vaikeuttaa poraan selviytymismahdollisuuksia.

7. Kokemus näyttää, että isoissa pahnueissa (> 15-16 elävänä syntyynyttä) ja pahnueissa joissa on paljon kokohajontaa voi olla paljon tappelua utareella. Pienimmät porsaat häviävät taistelun nisistä. Ternimaidon saannin voi varmistaa osapahnueimetyksellä, eristämällä 5-6 isointa porsasta porsaspesään 1-2 tunniksi jolloin pienimpien/heikoimpien porsaiden ternimaidon saanti varmistetaan. Jos porsiminen on valmis, tarkista että emakko imettää myös isojen porsaiden eristämisen jälkeen. Muuten pienet porsaat eivät saa maitoa eivätkä lämpöä. Silloin on parempi eristää kaikki porsaat 45 minuutiksi ja päästää tämän jälkeen 8-12 pienintä ulos juomaan maitoa. Anna isojen tulla ulos noin 30-45 minuuttia myöhemmin.

Ternimaidon tarjoaminen:

- porsas joka painaa 500 g tarvitsee 15 ml ternimaitoa 3 kertaa vähintään tunnin välein.
- porsas joka painaa 1 kg tarvitsee 30 ml ternimaitoa 3 kertaa vähintään tunnin välein
- lypsettyä ternimaitoa voi pitää jääkapissa kolme päivää, jos sen jäähdyyttää välittömästi ja sitä käyttää annoksina.
- Pakastettua ternimaitoa voi mikrossa sulattaa alimmalla teholla. Lämpöaste ei saa olla yli 35 astetta.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

M.M.A (Mastitis, Metritis, Agalactia)

Utaretulehdus, kohtutulehdus ja agalaktia, joita yleisesti kutsutaan M.M.A:ksi, on monimutkainen oireyhtymä joka näkyy emakoilla pian (12 tuntia - kolme vuorokautta) porsimisen jälkeen. Sen aiheuttaa bakteeri-infektio mitorauhasissa (utareessa) ja / tai virtsakanavassa. M.M.A. lisää porsaiden kuolleisuutta ja vähentää vieroituspainoja.

Mastitis

Bakteeriperäinen utaretulehdus. Monissa tapauksissa vain yksi tai kaksi rauhasta altistunut.

Metritis

Kohtutulehdus, näkyy vuotona emättimestä.

Agalaktia

Maidontuotannon väheneminen tai kokonaan loppuminen. Usein jää huomaamatta, ennen kun porsaat näyttävät nälkäisiltä tai/ja laihtuvat.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin